

آژانسهای مسافرتی

امروزه صنعت جهانگردی با رشد روزافزون خود به یکی از صنایع پردرآمد در بازار جهانی بدل گشته است.

روزانه بیش از ۵ میلیون مسافر عادی در سراسر جهان به پرواز در می آیند که سهم عمده ای از ایشان جهانگردان هستند. در عین حال تهیه مقدمات یک سفر توریستی بسیار ساده شده است بطور مثال یک انگلیسی که میخواهد تعطیلات خود را در آفریقا بگذراند، می تواند از طریق اینترنت هتلی را در نیجریه رزرو نماید و یا با انتخاب یک تور مسافرتی ارزان قیمت، در سواحل کیپ تاون (Cape Town) به آفتاب گرفتن مشغول شود.

امروزه همه کشورها سعی دارند که سهم بیشتری از این بازار کسب کنند و در این گیر و دار سهم کشور ما- ایران- از این بازار با تمامی جاذبه های طبیعی و تاریخی بسیار اندک است. به هر حال تعطیلات نوروزی در راه است و اکثر خانواده ها با توجه به تعطیلاتی به نسبت

طولانی پیش رو، در حال برنامه ریزی برای سفرهای داخلی یا خارجی هستند و بسیاری از ایشان چه از نظر تهیه بلیط و چه از لحاظ استفاده از تورهای داخلی و خارجی، از شرکتهای خدمات مسافرتی سود میبرند. با توجه به این مساله در این مطلب به بررسی ساختار و خدمات قابل ارائه شرکتهای خدمات مسافرتی هوایی و جهانگردی می پردازیم.

بطور کلی شرکتهای خدمات مسافرت هوایی و جهانگردی در سه شاخه کلی فعالیت میکنند که مجوزهای صادره از ارگان مربوط نیز بر همین اساس صادر میگردد :

۱- صدور بلیط مسافرت ۲- گردشگری - سیاحتی ۳- مسافرتهاى زیارتی ۱- صدور بلیط مسافرت در این بخش، شرکتهای با توجه به قرارداد های موجود با خطوط هوایی داخلی و خارجی، قادر به ارائه بلیط پروازهای داخلی و خارجی هستند. این امر با گسترش اینترنت در ایران تسهیل گشته و این شرکتهای با استفاده از آن به راحتی قادر به رزرو بلیط برای تمامی خطوط هوایی و پروازهای الحاقی هستند .

2- گردشگری - سیاحتی مغمولا بیشترین فعالیت این شرکتهای به ارائه خدمات گوناگون در زمینه گردشگری میباشد که برخی از آنها عبارتند از: • برگزاری تورهای داخلی و خارجی • رزرو هتل در ایران و سایر کشورها • خدمات اخذ ویزا • سرویسهای ویژه از قبیل کرایه اتومبیل با راننده یا بی راننده یا خدمات مترجم و راهنما در این بخش، خدمات به دو بخش اصلی مسافران ورودی و خروجی تقسیم میگردد: ارائه خدمات به مسافران خروجی: این

خدمات به مسافران ایرانی اختصاص دارد که که قصد خروج از کشور را دارند و حجم عمده فعالیت این شرکتهای در این قسمت متمرکز گردیده است. در این بخش شرکتهای با همکاری مراکز خدماتی کشور مقصد، قادر به ارائه خدمات مذکور هستند. در زمینه طراحی تورهای گردشگری خارجی، این خدمات شامل امور مربوط به تهیه بلیط هواپیما، اخذ ویزا، رزرو

هتل، فراهم کردن امکان بازدید از نقاط دیدنی و یا مراکز خرید است .
یکی دیگر از خدمات این شرکتها، راه اندازی تورهای ویژه مانند بازدید از نمایشگاههای معتبر، فستیوالها و مواردی از این قبیل است که کلیه پیش بینها و برنامه ریزی لازم از قبیل امور مربوط به مسافرت، اقامت و بازدید از نمایشگاههای فوق را پوشش میدهد. در حال حاضر این سرویس با اقبال عمومی روبرو گردیده و به نحو فزاینده ای رو به رشد می‌رود. در کنار این خدمات، این شرکتها اقدام به طراحی تورهای داخلی نیز مینمایند که شامل مسافرت، اقامت و بازدید از مناطق دیدنی ایران است .

ارائه سرویس به مسافری ورودی : این خدمات به خارجیان علاقمند به بازدید از ایران اختصاص دارد. برای فعالیت در این بخش، شرکتهای ایرانی یا با داشتن قرارداد با شرکتهای خارجی برگزار کننده این تورها، به سرویس دهی میپردازند و یا خود راساً تورهای ویژه بازدید از ایران را طراحی و برگزار مینمایند. اخذ روادید ورودی، رزرو هتل و پیش بینی امکانات بازدید از نقاط دیدنی از جمله این خدماتند. در عین حال، خارجیان مقیم ایران نیز جزو مسافری ورودی محسوب شده و خدمات مسافرتی برای این عده، تمام موارد مذکور را شامل میشود. این بخش که متأسفانه از نظر حجم قابل مقایسه با بخش مسافری خروجی نیست از نظر کمک به شناسایی و ارزآوری کمک بزرگی به کشور است .

3- مسافرتهای زیارتی شرکتهای فعال در این زمینه به ارائه خدمات مسافرتی زیارتی

مخصوص زیارت عتبات عالیات میپردازند که عموماً در کشورهای سوریه و عراق واقع هستند. سفر حج عمره و تمتع نیز از جمله سفرهای پر مسافر محسوب میشوند. البته با تغییر رژیم عراق و علاقه عمومی به زیارت اماکن مقدسه واقع در این کشور، حجم عمده این مسافرتها در طول سال به این کشور اختصاص یافته است. لازم به ذکر است که ویزای زیارتی قوانین صدور و استفاده خاص خود را دارا بوده و برای مثال با در دست داشتن ویزای زیارتی حج، مسافران قادر به سفر به شهرهای همسایه مانند ریاض، نخواهند بود. کشور ایران هم با توجه به تعدد اماکن مقدس و متبرک فراوان در فهرست سفرهای زیارتی کشورهای مسلمان قرار دارد و حجم به نسبت زیادی از مسافرین ورودی را زوار تشکیل میدهند.

آژانس‌های مسافرتی درجه‌بندی می‌شوند

تهران-ایسکانیوز: گروه مطالعاتی طرح درجه‌بندی و تعیین ضوابط درجه‌بندی دفاتر خدمات مسافرتی ازسوی انجمن صنفی دفاتر سفر و گردشگری استان تهران و با همکاری معاونت گردشگری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری فعالیت خود را آغاز کرد. به گزارش روز پنج شنبه گروه دریافت خبر ایسکانیوز، این گروه ۲۲ نفره متشکل از ۲ استاد دانشگاه، ۵ کارشناس ارشد جهانگردی، یک حقوقدان، ۲ کارشناس مالی و اداری، ۲

کارشناس هوانوردی، ۲ کارشناس امور زیارتی و ۴ نفر از پیشکسوتان صنف دفاتر مسافرتی، یک کارشناس اکوتوریسم، یک کارشناس IT و ۲ عضو هیأت مدیره انجمن صنفی دفاتر مسافرتی است.

از اهداف این طرح می توان به ضابطه مند شدن حوزه فعالیت های دفاتر مسافرتی، شناسایی معیار و شاخص هایی برای درجه بندی دفاتر مسافرتی، تهیه منشوری برای دفاتر خدمات مسافرتی و مطالعه تطبیقی کشورهای که با درجه بندی دفاتر موافق بوده اند؛ اشاره کرد. ارتقای کیفیت خدمات عرضه شده از سوی دفاتر مسافرتی، سهولت در نظارت و کنترل فعالیت های دفاتر مسافرتی، ارتقای جایگاه مشتری با عنوان حیاتی ترین عنصر این چرخه نزد دفاتر مسافرتی، تخصصی شدن حوزه های فعالیت های دفاتر، جلوگیری از صدور مازاد بر تقاضای مجوزهای تأسیس، سهولت شناسایی دامنه فعالیت های عرضه شده در آژانس ها از سوی مردم، ایجاد رقابت سالم در بین دفاتر و استفاده از مباحث آکادمیک در کنار تجربه و عمل از دیگر اهداف این طرح است.

پیش بینی می شود این طرح حداکثر تا ۶ ماه بتواند کلیه ضوابط و مقررات مربوطه به درجه بندی آژانس های مسافرتی را تهیه کند.

این طرح ابتدا به طور آزمایشی در تهران و بعد از آن در سراسر کشور قابل اجراست

«لیدر تور» چه کسی است

روزنامه تهران امروز

باور حفظ و حمایت از محیط زیست و داشتن حس مسوولیت در قبال فرهنگ و شناخت

جایگاه جهانگردی و گردشگری در باورهای مردم یک منطقه و مهارت کافی در امر هدایت

تور. قدرت رهبری و داشتن تجربه نخستین اصل محسوب می شود.

رای یافتن جواب این پرسش کوتاه کافی است تا اندکی در موتور جست و جوگر [google](http://google.com)

کنکاش کنید تا باور کنید با چه شغل هیجان انگیز و مهمی روبه رو هستید.

راهنمای تور شاید حرفه جدیدی باشد اما بررسی تاریخ و خواندن داستان راه بلدها و

راه شناسان و هدایت کنندگان کاروانها نشان می دهد حداقل به شیوه سنتی، این حرفه در ایران

قدمت داشته و حالا باید معیارها و اصول کلیدی این حرفه را از روی منابع خارجی

جست و جو کرد.

با این حال با طرح این پرسش که لیدر تور چه کسی است، نخستین پاسخی که به شما داده

می شود این است که تا چه اندازه با زبانهای خارجه آشنایی دارید؟ اما، اگر به زبانهای

خارجی آشنایی دارید و فردی منظم و انعطاف پذیر هستید و می توانید اندکی هم شوخ طبع

باشید پس می توانید خود را برای این حرفه انتخاب و رویاهای مردم را به حقیقت پیوندید.

محل دفتر کار شما، کوله پشتی تان است و مسافران در سنین مختلف و سلیقه های گوناگون و

دلایلی متفاوت برای سفر، مشتریان شما محسوب می شوند اما هدف سفر مسافران برای یک لیدر تور بسیار حائز اهمیت است. هر هدفی هم که مطرح باشد وظیفه یک لیدر حفظ امنیت مسافران است. در این شرایط سطح موفقیت هر توری به توانایی های راهنمایش، اطلاعات، توانمندی ها، صبوری و قدرت تش در کنترل گروه، بستگی دارد. در جست و جوی تعریف و وظایف یک لیدر در سایت های مختلف به نکات مشترکی برمی خورید که شاید در ظاهر بسیار کم اهمیت جلوه می کند اما راهنمایان حرفه ای به خوبی می دانند این معیارهای ساده تا چه اندازه اهمیت داشته و تا چه میزان می تواند در جلب بیشتر گردشگران نقش ایفا کند.

(۱) مهارت کافی در امر هدایت تور. قدرت رهبری و داشتن تجربه نخستین اصل محسوب می شود.

(۲) باور حفظ و حمایت از محیط زیست و داشتن حس مسوولیت در قبال فرهنگ و شناخت جایگاه جهانگردی و گردشگری در باورهای مردم یک منطقه

(۳) حس تعهد

(۴) حس ابتکار و خلاقیت. برخی از لیدر تورها، خلاقیت را در بلد بودن تبلیغ صدا و تعریف داستانهای فکاهی خلاصه می کنند اما لیدر تورهایی هستند که بدون انجام عملیات آکروبات می توانند گروهی شاد و پرانرژی داشته باشند. از سوی دیگر داشتن حس ابتکار و خلاقیت در

مواقع پر استرس بسیار برای راهنمایان لازم است

۵) مهارت‌های زبانی و تلفظ درست کلمات و واژه‌ها

۶) سلامتی کامل. این سلامتی کامل فقط در سلامت جسم خلاصه نمی‌شود. شاید داشتن

اعصابی فولادین نخستین رکن برای داشتن سلامت کامل باشد. راهنمایان تور باید به نحوی با

استرس‌های روزانه، چه روحی و چه جسمی آشنا بوده و آن را مدیریت کنند، به ویژه در

سفرهای طولانی و بلندمدت که ممکن است ساعت‌های متمادی و طولانی پشت سرهم باشد.

در این شرایط یک راهنمای تور باید در این شرایط چنانچه دوستانه برخورد کند که مسافران

خسته و کلافه او را عضوی از خانواده خود تصور کرده و آرامش خود را به دست آورند.

۷) آشنایی به کمک‌های اولیه. راهنمای تور نه پزشک است، نه مهندس و نه جادوگر، اما

باید همه آنها را بداند و توانایی انجام این کارها را داشته باشد.

۸) آشنایی به مسائل مالی و بودجه‌بندی. کنترل پول شاید از پرحساسیت‌ترین بخش‌های

وظایف یک لیدر باشد، چون بسیار پیش آمده که راهنمای تور در یک سفر گروهی پول کم

آورده و ناچار شده از جیب خود برای ادامه سفر گروه هزینه کند. در ضمن یکی دیگر از

ویژگی‌های یک راهنما، آشنایی تقریبی با کامپیوتر است.

حالا با این ویژگی‌ها می‌توانید یک راهنمای تور باشید یا تصور می‌کنید چنین آدم با صبر و

حوصله‌ای نیستید؟ در ایران بسیاری از کسانی که دوره‌های آموزشی راهنمای تور را

می‌گذرانند علاوه بر آشنایی با مسائل مطرح شده، دروس تاریخچه سفر، جغرافیای

جهانگردی، هنر و معماری، تاریخ فرهنگ و هنر در ایران و باستان‌شناسی و ابنیه تاریخی را نیز می‌گذرانند. کسانی که دوره راهنمای طبیعت گردی را طی می‌کنند با سرفصل‌های بیشتری

آشنا می‌شوند که از آن جمله ستاره‌شناسی و راهیابی از طریق ستارگان است. کمپ زدن در طبیعت و آشنایی با عناصر طبیعت، گیاه‌شناسی و آشنایی با سایت‌های محیط زیست، دریاچه‌ها، کوه‌ها و... از جمله مفاد درسی راهنمایان طبیعت گرد است.

گردشگری استان خراسان رضوی

استانهای خراسان رضوی، شمالی و جنوبی با توجه به اهمیت و گستردگی آن از نظر جغرافیایی و همچنین میراث فرهنگی و گردشگری این توانایی را دارند تا هرکدام به تنهایی به قطبی تبدیل شوند.

●● معرفی شهرها و بناهایی از خراسان ● کلات کلات به دلیل موقعیت خاص جغرافیایی و تاریخی خود در تمام طول تاریخ مورد توجه بوده است. از کلات و چرم در شاهنامه

فردوسی در داستان فرود پسر سیاوش بارها نام برده شده است و پس از آن در متون تاریخی دیگری مثل تاریخ یمنی، حبیب السیر و میهمان‌نامه بخارا و سفرنامه از کلات یاد شده است. شکل کلات که به واسطه احاطه شدن در میان کوه‌ها به حصاری می‌ماند، همیشه توجه سلاطین و امرا را جلب کرده است؛ چنانچه تیمور هفده بار سعی در فتح

این قله طبیعی داشته ولی ناموفق مانده است. کلات در شمال شرقی کوه‌های هزار مسجد واقع است. طول حصار طبیعی ۱۲ × ۳۶ کیلومتر و ارتفاع آن حدود ۲۰۰ متر از سطح جلگه می‌باشد. کلات به واسطه چند دربند یا راه ارتباطی به خارج مرتبط می‌شود. این دربندها شامل: دربند ژرف، قرانلو، ارغونشاه و دهچه است، و هر کدام دارای استحکامات دفاعی نیز بوده‌اند. بخش کلات شامل تعداد زیادی روستای آباد است که از میان آنها لاین، چرم، ژرف، قلعه نو و خور را می‌توان نام برد. نژاد مردم این منطقه مختلف است و در میان آنها، طوایفی از عرب، کرد، کرمانشاهی، لر، ترک و ترکمن وجود دارد. این طوایف اغلب به خاطر مرزداری توسط نادرشاه و دیگران به این منطقه کوچانده شده‌اند. آب و هوای کلات در زمستان سرد و در تابستان‌ها معتدل می‌باشد. کلات دارای رودخانه‌های متعددی است که همه از کوه‌های هزار مسجد جاری می‌شوند و در مسیر خود باغات میوه و کشتزارهای برنج را آبیاری می‌کنند. از میان انی رودخانه‌ها که اغلب فصلی‌اند می‌توان به رودخانه‌های لاین، چرم‌سو، ایسیق‌سو، و علی بولاغ ژرف و قلعه نو اشاره کرد. کوه‌های هزار مسجد در این منطقه با بیشترین ارتفاع خود در قله ۳۲۰۰ متری آن، دارای سنگ‌چین به شکل مناره و ستون است. طبیعت این منطقه بکر و دست‌نخورده و زیستگاه انواع وحوش می‌باشد. مردم در منطقه کلات بیشتر به

دامداری مشغول‌اند و تولیدات آنها بیشتر پشم و پوست، لبنیات و برنج است. فاصله کلات تا شهر مشهد ۱۴۵ کیلومتر می‌باشد.

آثار تاریخی کلات عمارت خورشید، مسجد کبود گنبد، کتیبه نادری، برج‌های نادری.

● سبزوار سبزوار در غربی‌ترین نواحی خراسان بین ۵۷ درجه و ۴۳ دقیقه طول شرقی و

۳۶ درجه و ۱۲ دقیقه عرض شمالی نصف‌النهار گرینویچ قرار گرفته است. ارتفاع آن از

سطح دریا ۹۴۰ متر است. همسایه‌های این شهر در شمال بخش جاجرم بجنورد و

اسفراین، در مشرق نیشابور، در جنوب کاشمر و در مغرب شاهرود می‌باشد. فاصله

سبزوار تا شهرهای بزرگ اطراف آن به قرار زیر است: از سبزوار تا اسفراین ۱۰۵

کیلومتر، تا کاشمر ۲۱۰ کیلومتر، تا نیشابور ۱۰۵ کیلومتر، تا شاهرود ۲۵۴ کیلومتر، تا

مشهد ۲۲۰ کیلومتر و تا تهران ۶۶۰ کیلومتر می‌باشد.

کوه‌های جغتای جلگه سبزوار را از جلگه جوین جدا می‌سازد. این کوهستان ادامه البرز

است و مهم‌ترین قله‌های آن ندقان و صد خرو به ارتفاع ۲۳۷۳ متر می‌باشد. رشته کوه

دیگری که جلگه جوین را از جاجرم اسفراین و صفی‌آباد جدا می‌کند، کوه مهار است،

که بلندترین قله آن ۱۵۱۷ متر ارتفاع دارد. شاه جهان در شمال و کوه میش در جنوب

سبزوار دو رشته اصلی دیگر از کوه‌های این ناحیه‌اند.

به لحاظ کشاورزی، سبزوار با متوسط میزان بارندگی ۲۵۰ میلی متر و ۶۸۵ حلقه چاه عمیق و ۱۶۴ حلقه چاه نیمه عمیق، محصولاتی چون گندم، جو، پنبه، زیره و چغندر قند را به مقدار فراوان تولید می کند. انواع انگور، هندوانه، خربزه، گرمک و انواع میوه های درختی، دانه های خوراکی و دانه های روغنی از محصولات روستاهای سبزوار می باشند. انگوزه کتیرا، زیره کوهی، ترنجبین، شاه تره، درمنه ترکی، مازو، ریوند، فلوس و ... از گیاهان دارویی و صنعتی این منطقه اند.

دامداری و نوغان داری (ابریشم کشی) و تولید انواع محصولات دامی از دیگر اشتغالات مردم این شهرستان است. در سبزوار و اطراف آن کارخانه های متعدد ریسندگی و بافندگی، تهیه پوست و کرک، پنبه پاک کنی، زیره پاک کنی، قند و روغن گیری وجود دارد.

از لحاظ کانی ها سبزوار دارای معادن مهم مس، آهن، سنگ های ساختمانی، سنگ گچ (آهک)، سرب، گوگرد، کرومیت، نمک و ... می باشد. از صنایع دستی مهم سبزوار، قالیبافی، پارچه بافی دستی، مصنوعات چرمی و خراطی را می توان نام برد.

● بناهای تاریخی و مزارها

آرامگاه شاهزاده شعیب، آرامگاه پیرمراد، آرامگاه شاهزاده یحیی، آرامگاه پیراستیر، منار خسروگرد، آرامگاه حاج ملاهادی سبزواری، بقعه بیلدار باشی، بقعه سیدناصر بن محمد،

آرامگاه نمادین مولانا حسین کاشفی، امامزاده بی بی علیہ خاتون، امامزاده سلطان حسین، امامزاده هفت معصوم، مسجد جامع پامنار، مسجد جامع چشم، مسجد جامع سبزوار، بقایای چهارتاقی خانه دیو، بنای شاهزاده جعفر، امامزاده سید حسین، مقبره شیخ همام، امامزاده سید جعفر بن موسی، تپه باستانی علی آباد شور، تپه باستانی لطف آباد، تپه باستانی درویش آباد، تپه باستانی حیدرآباد، تپه باستانی شمس آباد .

● نیشابور

نیشابور در ۱۵۰ کیلومتری غرب شهر مشهد، در دشت همواری قرار گرفته است که از یک طرف به کوه‌های بینالود و از سوی دیگر به ارتفاعات طاقانکوه محدود می‌شود، مشهد در شرق نیشابور و سبزوار در قسمت غرب آن قرار گرفته است. نیشابور از شمال به قوچان و چناران و از جنوب به شهرستانهای تربت حیدریه و کاشمر متصل است. رشته کوه‌های بینالود از شمال نیشابور می‌گذرد و از شمال غربی سرولایت تا جلگه رخ امتداد یافته و بزرگترین قله آن حدود ۳۳۰۰ متر ارتفاع دارد. بینالود دارای دره‌های سرسبز و پرآب و روستاهای آباد و پر محصول می‌باشد. دیزباد علیا و سفلی، درود، پیوه‌ژن، خرو علیا و سفلی و حصار بوژان از روستاهای این منطقه است که دارای محصولات کشاورزی فراوان و جمعیت زیادی است. آلو، سیب و گردو از میوه‌های معروف این

مناطق کوهستانی است. آب و هوای نیشابور در مناطق کوهستانی آن سرد و در قسمت جلگه‌ای، معتدل است. نیشابور در فاصله ۷۶۸ کیلومتری تهران و در ۳۶ درجه و ۱۲ دقیقه عرض شمالی و ۵۸ درجه و ۴۸ دقیقه طول شرقی قرار گرفته است. نیشابور در فصل‌های بهار و پاییز در معرض وزش بادهای موسمی و محلی می‌باشد که نواحی کشاورزی منطقه را تهدید می‌کند، رودخانه دایمی در نیشابور وجود ندارد و رودهای آن فصلی هستند. مزارع بیشتر از طریق قنات‌ها و چاه‌های عمیق و کاریزها آبیاری می‌شود محصولات مهم کشاورزی نیشابور، باقلا، غلات، پنبه، چغندر قند و حبوبات است. سبزیجات نیشابور معروف است. بادمجان و گوجه‌فرنگی، هندوانه و خربزه از محصولات دیگر این منطقه است. فراآورده‌های گیاهی دیگری چون کتیرا، زرشک و ترنجبین در نقاط مختلف نیشابور به عمل می‌آید. سوغات نیشابور ریواس و شربت ریواس است. در آثارالبلاد و اخبارالعباد آمده است: «نیشابور از مدن خراسان، موصوفه به اصناف فضایل و فواکه و ثمرات... و همیشه قافله‌ها به آنجا نزول می‌نمایند، و در قدیم مجمع و معدن علما بود. عمرو بن لیث صفاری گفت که: مقاتله می‌کنم بر شهری که گیای آن ریواس است و خاک آن نفل است» و آن نوعی از ریاحین را گویند (و سنگ آن فیروزه است و این را از آن سبب گفت که به آنجا ریباسی است که مثل آن در هیچ کل زمین

نیست) و ریباس گیاهی است که جدری و طاعون را نفع کند و عصاره آن نظر را تیز کند)

باغ‌رود که از تفرجگاه‌های زیبای نیشابور است، در قسمت شرقی آن قرار دارد. شمال غربی نیشابور است، در قدیم فیروزه تراشان و معدن کاران در کنار هم در این مناطق به سر می‌بردند و به کاوش و جستجوی معدن و تراش فیروزه و تزیین آن مشغول بودند، بدین سبب این شهر از قدیم مورد توجه حکام و سلاطین برای به دست آوردن این سنگ‌های گرانبها بوده است. فیروزه دو نوع است، یک نوع از معدن استخراج می‌شود که به آن فیروزه سنگی می‌گویند، نوع دیگر که مرغوب‌تر است، فیروزه خاکی نام دارد و در مسیل‌ها و رسوبات به دست می‌آید. قبلاً ایرانیان مسکو در تراش فیروزه مشهور بوده‌اند و بهتر از خود خراسانی‌ها از عهده انجام این کار برمی‌آمده‌اند. و تجار ایرانی در وین نقش فعال در فروش این گوهر گرانبها داشته‌اند.

● آثار تاریخی و دیدنی نیشابور

موزه نیشابور، آرامگاه حکیم عمر خیام نیشابوری، آرامگاه شیخ فریدالدین عطار نیشابوری، آرامگاه کمال‌الملک، مسجد جامع نیشابور، آرامگاه نظام‌الملک بکروی، امام

زاده محمد محروق، امامزاده سید ابراهیم، بقعه قدمگاه نیشابور، آرامگاه امامزاده فضل ابن شاذان، چشمه خم ترکان، چشمه گرماب طاقانکوه .

● کاشمر

شهرستان کاشمر از شمال به نیشابور و سبزوار، از مشرق به تربت حیدریه، از جنوب به گناباد و از مغرب به شاهرود متصل می شود . ارتفاع آن از سطح دریا ۱۲۱۵ متر است . این شهرستان در ۳۵ درجه و ۱۱ دقیقه عرض شمالی و ۵۸ درجه و ۷۲ دقیقه طول شرقی قرار گرفته و آب و هوای آن به علت پستی و بلندی زمین و عوامل دیگر متنوع است در شمال خاوری این شهرستان هوا سرد و مرطوب و زمستان های آن طولانی است . شمال این منطقه دارای آب و هوای معتدل و قسمت های جنوبی به علت مجاورت با کویر دارای آب و هوای بسیار گرم و آبی شور می باشد . ارتفاعات شمالی این شهرستان از خواف شروع شده و از شمال تربت حیدریه می گذرد و دارای کوه های مربوط به دوران چهارم زمین شناسی و دارای قله مخروطی آتشفشانی و در شمال قریه ریوش است . کوه های این منطقه پوشیده از درخت بادام می باشند و در دامنه ها دارای چشمه های آب گرم معدنی هستند . رشته های جنوبی این منطقه بسیار کم آب و دارای تپه های گچی اند . در قسمت جنوب این شهرستان کویر نمک قرار دارد که در زمستان و هنگام بارندگی

عبور از آن دشوار است. رودهای این شهرستان فصلی‌اند و بیشتر از دره‌های کوهستانی شمال در فصل بهار جاری می‌شوند. کاشمر منطقه‌ای کشاورزی است و دارای

محصولاتی چون غلات، حبوبات، پنبه، زیره و تنباکو است. در کوهستان‌های این منطقه محصولات دامی مانند پشم و پوست و لبنیات وجود دارد. صنایع دستی محلی کاشمر قالی، قالیچه، زیلو، گیوه و چادرشب ابریشمی است. انگور و کشمش کاشمر دارای ارزش صادراتی است.

شهرستان کاشمر از چهار بخش به نام‌های حومه، ریوش، خلیل‌آباد و بردسکن تشکیل می‌شود و دارای ۱۵۲ پارچه آبادی است. طوایفی مانند طایفه طاهری، طوایف بلوچ خان زائی، گرگ‌زائی و اسماعیل‌زائی، طایفه بهمدی و میش مست در اطراف این شهرستان زندگی می‌کنند.

● آثار باستانی و مزارها

غار آتشگاه، روستای نامق، مسجد جامع کاشمر، برج علی‌آباد، برج فیروز‌آباد، امام‌زاده سیدحمزه، امام‌زاده سیدمرتضی، مقبره مدرس راهکارهایی برای رشد و توسعه صنایع دستی و گردشگری در ایران

امروزه تولید صنایع دستی که مزین به نقش آثار تاریخی، باستانی و یادمانهای ویژه هر کشور است در دستور کار صنعتگران جهان قرار دارد و تلاش می شود که حتی بخشی از این گونه آثار که از سنگ، چوب، فلز و یا بر روی سرامیک و پارچه پدید می آید با قیمتهای ارزان در اختیار توریست ها قرار گیرد.

از زمان کشیدن نخستین تصاویر بر دیواره غارها، روزگاری دراز می گذرد. از همان سرآغاز تاریخ، طرحهای خام و مبهمی که در مغز انسان شکل می گرفت، همه نشان از تلاشها و بی قراریهای روح او برای گریز از ظلمت و تباهی های زمانه داشت. در

پیوستگی تاریخ، از دوران گذشته تا حال، این نیاز در هر دوره ای به نوعی جلوه گر شده است و هنر مند با دم های غنیمت عمر و لحظات گذرای زندگی خویش، همواره خاطرات لذت بخش را زنده ساخته، آنرا آراسته، پیراسته و بلاخره اثری را بجای نهاده که یادآور تأثرات او از نمایش های هستی است.

نقش و اهمیت صنایع دستی بعنوان هنری مقدس، صنعتی مستقل، بومی و اصیل با جنبه های قوی کاربردی از جهات هنری، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی بر همگان و به ویژه محققان عزیز آشکار است. نکته مهم و شایان توجه آن است که حتی اگر همه تأثیرات مثبت اقتصادی صنایع دستی را به کناری بگذاریم، این هنر ملی ایران بواسطه بازتاب ذوق سرشار، اندیشه خلاق و هنر مندان پرمایه ولی بی ادعا باید

بصورت جدی و برنامه ریزی شده مورد حمایت قرار گیرد. این در حالی است که صنایع دستی طی سالیان متمادی، چه در دوران رونق و شکوفائی و چه در دوره های رکود، هنگامی که با توسعه صنعت گردشگری همراه بوده سهم شایسته و در خور توجهی در اقتصاد کشور و معرفی هنر ناب و خالص ایرانی و نهایتاً زندگی اقتصادی و حیات فرهنگی ما داشته است.

امروزه تولید صنایع دستی که مزین به نقش آثار تاریخی، باستانی و یادمانهای ویژه هر کشور است در دستور کار صنعتگران جهان قرار دارد و تلاش می شود که حتی بخشی

از این گونه آثار که از سنگ، چوب، فلز و یا بر روی سرامیک و پارچه پدید می آید با قیمتهای ارزان در اختیار توریست ها قرار گیرد. باید عرض کنم که تمامی ممالک جهان، اعتقاد به تأثیر متقابل صنایع دستی و صنعت گردشگری دارند. چرا که در عمل و تجربه در یافته اند که هنرهای صناعی یکی از عوامل بسیار مؤثر در جلب و جذب گردشگر در تمامی گرایش های ملی، منطقه ای و داخلی است و متقابلاً به این

نتیجه هم رسیده اند که صنعت گردشگری می تواند به رشد، توسعه و گسترش صنایع دستی و بهبود کیفیت آن کمک کند. بر پایه این اعتقاد و تجربیات حاصله تشکیلات صنایع دستی و گردشگری در بسیاری از کشورها در هم ادغام و یا در رابطه ای هماهنگ و منسجم با هم دیده شده اند که خوشبختانه در کشور مانیز گامهایی در این

زمینه برداشته شده است .

بنا ندارم در اینجا فرمایشات محققین ارجمند و اساتید بزرگوارم را که یک اصل به تواتر رسیده است ، به تفصیل تکرار کنم که مثلاً ایران یکی از ده کشور پرجاذبه گردشگری در جهان است و آثار بی شمار تاریخی ، باستانی و جاذبه های طبیعی آن به حدی است که هر گردشگری را با هر سلیقه و یا هر بینش و تفکری به سوی خود جلب می کند ، ولی مراجعه به آمار ورود گردشگران بین المللی حتی طی سالهای اخیر که شاهد رشد چشمگیر آن بوده ایم ، حدود یک تا یک و نیم میلیون نفر گردشگر آنهم گردشگرانی که به طور عمده از ممالک فقیر یا بدون امکانات مالی به ایران می آیند را ثبت کرده است .

برای اینکه جهت گیری بحثم را در چارچوب ارائه راهکارهای لازم و عملی توسعه صنایع دستی سوق دهم ، ذکر دو نکته را در بدو امر حائز اهمیت و ضروری می دانم :

0 -

نظر اینجانب و با تکیه بر دلایل محکم و متقن شایسته است که ما توسعه هنرهای صناعی را به طریق اولی در زادگاه آن ، یعنی روستا جستجو کنیم . به قول استاد دکتر آسایش ، روستا مادر شهرهاست و به تعبیری شهر ، زائیده روستا است . این فرزند قدر شناس و یاغی چون به حرف والد خویش گوش نداده ،

مورد آق والدین قرار گرفته و امروز شهر دچار آنچنان در هم تنیدگی و گره خوردگی شده که مهاجرت معکوس و یا پناه آوردن مجدد به آغوش زادگاه

اولیه یعنی روستا را برگزیده است . بنابراین توصیه بنده بعنوان اولین راهکار ، این است که بستر توسعه صنایع دستی ، باهدف ایجاد فرصت های اشتغال مولد برای جمعیت مازاد و سرریز روستائی ، توزیع برابر و عادلانه فرصت ها و امکانات ، آمایش سرزمین و یا پراکندگی متوازن جمعیت و ثروت در پهنه جغرافیائی کشور ، اجتناب از ایجاد قطب های جمعیتی در مترو پلیس ها و کلان شهرها و

نتیجتاً کاهش جرم و جنایت و بزه اجتماعی در سطح شهرهای بزرگ و بسیاری دلایل دیگر در خود روستا قرار گیرد . و حتی اولویت های جانبی از صنعتگر صنایع دستی را استقرار کارگاه در روستا و سپس در شهرها در نظر بگیریم .

1 - 2 -

همانطور که در بخشی از عرائض اشاره کردم ، اصلح است که ما ابتدا به پیش

زمینه و یا پیش نیاز توسعه صنایع دستی در کشور و ارائه راهکار در این بخش یعنی تقویت گردشگری بپردازیم . چون گفتیم اعتقاد ما در درجه اول توسعه صنایع دستی در روستاها است . لذا بلحاظ محدودیت وقت ، فقط اشاراتی به راهکارهای اشاعه و ترویج گردشگری خواهم نمود و سپس پیشنهاداتی در

ارتباط با چگونگی تقویت ، گسترش و حمایت از صنایع دستی به منظور تحقق

اهداف میان مدت و بلند مدت آن تقدیم خواهم کرد .

2 به

نظر می رسد عوامل و پارامترهایی که می تواند در تقویت گردشگری به ویژه

داخی مؤثر باشد ، به ترتیب اهمیت ، به صورتی که بیان می کنم قابل طبقه

بندی است :

3- اولی

ن راهکار که به نظر بنده ، سایر راهکارها ، راهبرد ها و روشها را تحت الشعاع

خود قرار می دهد و این راهکار دقیقاً قابلیت تعمیم به بخش راهبردهای اساسی

برای توسعه صنایع دستی را هم دارا می باشد ، بحث مدیریت است . چرا که در

سخنرانی ها به کرات شنیده شده که کشور ما پهناور است ، چهار فصل و

جذاب است ، جنبه های متنوعی از اکوتوریسم را داراست ، از نظر تاریخی ،

سنتی ، آثار باستانی و ذوق و سلیقه و هنر و صنایع دستی جایگاه رفیع دارد .

پس چرا به قول یکی از محققین ، علی رغم همه امکاناتی که برشمرده شد ، در

جمع خانواده بزرگ ۷۰ میلیونی ایرانی ، از کم سواد تا باسواد ، از پیر تا جوان ،

از شهری تا روستائی ، از صاحبان حرف و مشاغل دولتی تا مشاغل آزاد ، از

ثروتمند تا فقیر کم و بیش حرفهائی می زنند که بوی نارسائی در اداره بخشهای

زیادی از جامعه به مشام می رسد ؟

بله

4

دوستان ، درست تشخیص دادید . اولین راهکار ، اصلاح ساختار مدیریت

گردشگری و به طبع آن صنایع دستی است .

-

5

ایرانی تیز هوش و دانا در همه جا می درخشد . چرا برای اداره مطلوب جامعه

نمی درخشد ؟

-

6

تعداد دانشگاه ها و مؤسسات علمی معتبر که تربیت کننده نیروی انسانی است

بیش از دویست مرکز است . ولی چرا اثر بخشی این منبع عظیم علمی بسیار

پایین است ؟

-

7

این همه اساتید دانشگاهی ، محقق ، نظریه پرداز ، اقتصاد دان و کارشناس و

مدیر وجود دارد ولی گره های کور مثلاً در اداره امور گردشگری و صنایع

دستی روز به روز پیچیده تر می شود پنحوی که جناب آقای مشاعی معاونت

محترم رئیس جمهور از آن به عنوان بحران یاد می کند .

بنا

- 8

براین عزیزان : ما بعنوان اساسی ترین راهکار در بخش تقویت گردشگری و

هنرهای صناعی که موضوع بحث مااست نیاز داریم به :

الف

- 9

ف - استقرار سیستم مدیریتی نظامند باز بجای بسته ، فراملی بجای ملی ، برون

گرا بجای درون گرا، گروه گرا بجای فرد گرا ، تا این صنعت که امروزه در

جهان از درآمدهای نفتی هم پیشی گرفته رونق پیدا کند .

ب - مقررات زدائی و جایگزینی ضوابط مترقی و تغییر بنیادین بروکراسی اداری .

ج - تدوین نظام مدیریت پویا با تأمین شرایط احراز و انتصاب بجای انتساب که مع

الاسف در پاره ای موارد دیده می شود .

د - پذیرفتن تغییر و تحول در عرصه بین المللی و رقابت های جهانی با حفظ منافع

ملی و برنامه ریزی های دقیق به صورت کوتاه مدت ، میان مدت و دراز مدت

بجای روزمره گی .

ه - و خلاصه هدایت نظام مدیریتی از روش سنتی به روش علمی ، کارآمد ،

اثربخش و غیر سلیقه ای .

و - اطلاع رسانی ، فرهنگ سازی ، مطالعه عمیق روی موانع فرهنگی با هدف معرفی مراکز جاذب و جالب توجه برای گردشگران ، ارائه آموزش های لازم به میهمان و میزبان از طریق رسانه های گروهی و جرائد کثیرالانتشار.